

Eksempel 2.27 Fra kostnad til utbetaling

En merverdiavgiftspliktig bedrift kostnadsførte kr 1 000 000 i diverse driftskostnader for en periode. Ved periodens begynnelse var beløpet for leverandørgjeld kr 200 000, og ved periodens slutt kr 300 000. Beløpet for forskuddsbetalte kostnader ved periodens begynnelse var kr 400 000, og ved periodens slutt kr 600 000. Hvor mye betalte bedriften i diverse driftskostnader for perioden?

Periodens utbetaling = periodens kostnad inkl. mva. + IB leverandørgjeld - UB leverandørgjeld - IB forskuddsbetaling + UB forskuddsbetaling

Periodens utbetaling = kr 1 000 000 × 1,25 + kr 200 000 - kr 300 000 - kr 400 000 + kr 600 000 = kr 1 350 000.

2.10 Oppsummering³⁷

- Regnskap er en redegjørelse for inntekter og kostnader, innbetalinger og utbetalinger, samt hva bedriften eier og skylder.
- Dette gjøres fordi vi har knapphet på ressurser, og det er dermed forventet at vi har kontroll på pengebruken.
- Regnskapet har en sentral plass i mange virksomheters økonomistyring, og nettopp derfor er det viktig å forstå hvordan regnskapet er bygget opp, og hvilke mulige støykilder det innehar.
- Balansen viser bedriftens økonomiske stilling, mens resultatet viser den økonomiske utviklingen. Balanseligningen viser hvordan disse to hovedregnskapene henger sammen.
- Ofte er det slik at resultatet er den regnskapsrapporten som presenteres, men vel så viktig for de fleste er kontantstrømoppstillingen.

2.11 Kontrollspørsmål

- 1 Hva menes med regnskap?
- 2 Hvorfor fører vi regnskap?
- 3 Hva menes med periodisering?
- 4 Hvilke hovedregnskaper har vi?
- 5 Hvilke hovedrapporter består finansregnskapet av?

³⁷ For en innføring i regnskapsteori anbefales Baksaas og Stenheim (2015), mens Sending (2014) gir en god innføring i grunnleggende bokføring og regnskapsprinsippene.

- 6 Hva menes med balanseligningen?
- 7 Hva er resultatet strengt tatt kun en spesifisering av?
- 8 Hvilke tidshorisont er typisk *kortsiktig* og *langsiktig* innenfor regnskap, og hva kalles hovedgruppene i balansen hvor vi finner kort- og langsiktige poster?
- 9 Hva er forskjellen på kostnad, utgift og utbetaling?
- 10 En bedrift betalte kr 50 000 i renter og kr 30 000 i avdrag i en periode. Hvor stor var bedriftens kostnader knyttet til lån denne perioden?
- 11 En bedrift har et resultat på kr 500 000. Bankkontoen ble redusert med kr 300 000. Hvordan er det mulig?
- 12 Hva vil du si er essensen i dette kapittelet?

2.12 Oppgaver

- 1 Under følger en del økonomiske transaksjoner. Angi hvorvidt og på hvilken måte de påvirker henholdsvis bedriftens resultat og likviditet:

	Reduserer	Uendret	Forbedrer
Sender tilbud til kunde			
Kunden forhandler om prisen			
Kontantsalg			
Sender faktura med 30 dagers betalingsfrist			
Kunden betaler faktura vi sendte over			
Kontant kjøp av råvarer			
Kjøp av råvarer på kreditt			
Produksjon av råvarene			
Betaling av råvarene kjøpt på kreditt			
Betaling av merverdiavgift			
Lønn bokføres og betales			
Arbeidsgiveravgift bokføres			
Arbeidsgiveravgift betales			
Kjøp av nye møbler som betales kontant			
Avskrivning på møblene			
Opptak av nytt lån			
Betaler avdrag på lån			

KAPITTEL 2 INTRODUKSJON TIL REGNSKAP

	Reduserer	Uendret	Forbedrer
Mottar rente på bankinnskudd			
Betaler skatt for bedriften			
Setter av skattetrekk for ansatte på sperret konto			
Innbetaling av ny aksjekapital			
Utbetaling av utbytte til eierne			

- 2 Under følger en del økonomiske transaksjoner. Angi hvorvidt og på hvilken måte de påvirker bedriftens balanse:

	Eiendeler øker/ reduseres	Egenkapital øker/ reduseres	Gjeld øker/ reduseres
Sender tilbud til kunde			
Kunden forhandler om prisen			
Kontantsalg			
Sender faktura med 30 dagers betalingsfrist			
Kunden betaler faktura vi sendte over			
Kontant kjøp av råvarer			
Kjøp av råvarer på kreditt			
Produksjon av råvarene			
Betaling av råvarene kjøpt på kreditt			
Betaling av merverdiavgift			
Lønn bokføres og betales			
Arbeidsgiveravgift bokføres			
Arbeidsgiveravgift betales			
Kjøp av nye møbler som betales kontant			
Avskrivning på møblene			
Opptak av nytt lån			
Betaler avdrag på lån			
Mottar rente på bankinnskudd			
Betaler skatt for bedriften			
Setter av skattetrekk for ansatte på sperret konto			

	Eiendeler øker/ reduseres	Egenkapital øker/ reduseres	Gjeld øker/ reduseres
Innbetaling av ny aksjekapital			
Utbetaling av utbytte til eierne			

- 3 Livid Jeans AS hadde i år varekostnader på kr 5 000 000. Lagerbeholdningen var ved årets begynnelse kr 1 000 000, og dette økte med kr 100 000 gjennom året. Hvor stort var årets innkjøp av varer?
- 4 Economia AS solgte i desember varer for kr 125 000 inkl. mva. med en bruttfortjeneste på 60 %. Varetellingen ved utløpet av året viste en beholdningsreduksjon for måneden på kr 30 000. Hvor stort var varekjøpet inkl. mva. i desember?
- 5 En bedrift har ved inngangen til et år kjøpt en maskin for kr 1 000 000. Beregnet levetid er fem år. Antatt restverdi ved utløpet av levetiden er kr 0. Hva blir avskrivningsbeløpet for maskinen det andre året når bedriften benytter lineære avskrivninger?
- 6 Et selskap har kjøpt en maskin som ble betalt kontant for kr 750 000 inkl. mva. Maskinen ble kjøpt 1. november, og den skal avskrives lineært med en antatt levetid på fem år og en antatt utrangeringsverdiverdi på kr 60 000 ekskl. mva. Ved årsoppgjøret for kjøpsåret har bedriften et resultat før skatt på kr 900 000 før bedriften har regnskapsført årets avskrivninger på maskinen. Hva blir bedriftens resultat før skatt etter at bedriften har regnskapsført årets avskrivninger på maskinen?

- 7 Austmann AS kjøper 1. januar utstyr for brygging av øl. Du får vite følgende:

Anskaffelsesverdi:	kr 50 000 000
Antatt restverdi:	kr 5 000 000
Forventet levetid:	10 år
Forventet produksjon år 1:	200 000 liter
Forventet produksjon år 2:	300 000 liter
Forventet produksjon år 3:	500 000 liter
Forventet produksjon år 4:	500 000 liter
Forventet produksjon år 5:	600 000 liter
Forventet produksjon år 6:	650 000 liter
Forventet produksjon år 7:	675 000 liter
Forventet produksjon år 8:	700 000 liter
Forventet produksjon år 9:	725 000 liter
Forventet produksjon år 10:	750 000 liter
Sum forventet produksjon:	5 600 000 liter

Hvor mye høyere eller lavere vil utstyrets bokførte verdi ha vært per 31. desember ved utløpet av år 3 dersom bedriften hadde avskrevet utstyret ved hjelp av produksjonsenhetsmetoden i stedet for den lineære metoden?

- 8 En bedrift avskriver sine maskiner etter saldometoden. Saldoavskrivningssatsen er 20 %. Det tredje året ble avskrivningene regnskapsført med kr 320 000. Hva ble maskinene kjøpt inn for inkl. mva.?
- 9 Du har bestemt deg for å kjøpe et gavekort på Trondheim Kino pålydende kr 216 til en god venn. Hvordan skal Trondheim Kino behandle dette i regnskapet sitt? Du kan anta at vennen din er travelt opptatt med eksamen og reiser på direkten på juleferie deretter, og får derfor ikke benyttet gavekortet før neste år. Det er for øvrig 12 % merverdiavgift på kinobilletter, om det skulle ha betydning for besvarelsen.
- 10 Ifølge en av årsrapportene til Hurtigruten, hadde man ved årets begynnelse avsatt 8 millioner kroner til rettstvister, og 10,3 millioner til restrukturering av landorganisasjonen (flytting og avvikling kontor mv.). Ved årets slutt var disse avsetningene kr 0, det vil si at det var brukt opp. Hva ble resultateffekten av dette det aktuelle året?

- 11** I et av årsregnskapene til et Aker-selskap kan vi i notene lese følgende:
«Garantiarbeider:
Avsetning for garantiarbeider relaterer seg til kostnader ved mulig fremtidig garantiarbeid på produkter og tjenester levert av Aker Kværner. Avsetningen er basert på forpliktelser konsernet har i henhold til inngåtte kontrakter samt erfaring med hyppighet og kostnader ved garantiarbeider. Eventuelle utbetalinger vedrørende garantiarbeider kommer i garantiperioden, som normalt er på to år.» Hvorfor har bedriften regnskapsført et beløp knyttet til garantiarbeider?
- 12** Ifølge et avisoppslag i 2015 hadde Telenor nedskrevet verdier på aksjer i Vimpelcom med 7,5 milliarder kroner, mens Statoil hadde nedskrevet verdien på Johan Sverdrup-feltet i Nordsjøen med 53,9 milliarder kroner. Hvordan påvirker dette selskapenes driftsresultatet?
- 13** Du skal registrere fire transaksjoner i regnskapet. Se bort fra mva.:
- Bedriften selger tjenester kontant for kr 25 000
 - Bedriften selger tjenester på kreditt for kr 10 000
 - Bedriften betaler flyreise og hotell kontant for kr 5 000
 - Bedriften kjøper inn varer til lager på kreditt for kr 8 000
- Benytt balanseligningen.
 - Benytt T-kontoer.
 - Benytt tabellarisk oppsett basert på T-konto-prinsippet.
 - Benytt tabellarisk oppsett basert på fortegnskontoer.
- 14** Bokfør følgende posteringer først ved bruk av balanseligningen, deretter ved bruk av debet/kredit:
- Salg av tjenester for 125 inkl. mva. på kreditt.
 - Kontant kjøp av varer for 75 inkl. mva.
 - Betaling av renter med 10 og avdrag med 20 (det er ikke mva. på renter og avdrag).
 - Kjøp av pc-er på kreditt med tre års forventet levetid for 37,5 inkl. mva.
 - Salget i punkt 1 betales.
 - Varene i punkt 2 selges kontant for 150 ekskl. mva.
 - Pc-ene i punkt 4 må kostnadsføres.
 - Pc-ene i punkt 4 betales.
 - Skyldig mva. betales.
 - Gjelder kun debet/kredit: Overfør resultatet til egenkapitalen.

KAPITTEL 2 INTRODUKSJON TIL REGNSKAP

- 15** Economia AS betalte 15. desember lønn til de ansatte over konto for kassekreditt. Brutto lønn utgjorde kr 800 000 og skattetrekket beløp seg til kr 300 000. Ved hver lønnskjøring foretar bedriften avsetninger til arbeidsgiveravgift og feriepenges. Skattetrekket settes inn på egen bankkonto. Legg til grunn 12 % feriepenges og 14,1 % arbeidsgiveravgift. Vis bokføringen basert på debet/kredit.
- 16** Blink Print & Design AS solgte i fjor varer og tjenester for kr 5 000 000 ekskl. mva. Innkjøp av varer og tjenester med mva. ble kr 2 000 000 ekskl. mva. Hvor mye skal de betale i merverdiavgift for året? Anta at det utelukkende er tale om 25 % mva.
- 17** Bedriften Barb AS kostnadsførte i år i resultatregnskapet diverse driftskostnader for kr 1 030 000. Ved inngangen til året hadde bedriften ubetalte diverse driftskostnader for kr 87 500 inkl. mva. Ved utgangen av året hadde bedriften ubetalte diverse driftskostnader for kr 50 000 inkl. mva. Hva betalte Barb AS i diverse driftskostnader inkl. mva. dette året?
- 18** Bedriften Wire AS betalte i år driftskostnader for kr 1 000 000 ekskl. mva. Ved inngangen til året hadde bedriften ubetalte diverse driftskostnader for kr 100 000 ekskl. mva. Ved utgangen av året hadde bedriften ubetalte diverse driftskostnader for kr 50 000 ekskl. mva. Hvor store diverse driftskostnader hadde Wire AS i år?
- 19** Kisses AS betalte kr 263 750 inkl. mva. i diverse driftskostnader i år. Per 1. januar hadde bedriften ubetalte driftskostnader ekskl. mva. fra fjoråret på kr 22 000. En gjennomgang av regnskapet per 31. desember viste at av betalte driftskostnader i år, var kr 13 000 ekskl. mva. forskuddsbetaling for neste år. Hva ble resultatført som driftskostnader i resultatregnskapet i år?